

Compra pública responsable en el sector salut

Diagnosi de situació i elements per a l'acció

Febrer, 2020

Preparat per:

inèdit

Per a:

 **Ajuntament
de Barcelona**

Índex

Introducció	3
Comprenem el sistema: els principals actors en la compra pública del sector salut a Catalunya	5
Compra pública responsable	6
Preu, cost, cicle de vida i altres aspectes	7
Una compra pública més circular	9
Riscos de la compra pública responsable en el sector de la salut	15
Guants mèdics	16
Exemple proveïdor de guants (Medline).....	18
Instrumentació mèdica	19
Exemple de proveïdor d'instrumentació mèdica (Harmonic Focus+ Shears).....	21
Tèxtil	22
Exemple de procediment de compra pública de tèxtil (Welsh Health Supplies)	24
Alimentació.....	25
Exemple de procediment de compra pública de serveis de càtering (Hospital Universitari Germans Trias i Pujol)	27
Què s'està fent? Casos actuals de compra pública responsable en el sector de la salut	29
Suècia	29
Regne Unit	30
Catalunya.....	31
Conclusions i recomanacions finals	32
Enllaços d'interès	34
Bibliografia	34

Introducció

La contractació pública és una potent eina econòmica de l'Administració, té un gran impacte sobre la ciutadania i, sobretot, en la manera de produir i oferir béns i serveis. A Catalunya representa més d'un 30% del total de la despesa pública, i el 20% del PIB a l'Estat espanyol¹ (un 14% del PIB de la Unió Europea).² És per això que el paper de les administracions públiques, com a ens exemplificadors i com a grans consumidors, és clau per aconseguir un canvi que porti a un món més sostenible i responsable; tant a escala social com mediambiental.

El sistema sanitari, a escala mundial, consumeix quantitats colossals de béns i serveis, les quals produeixen diversos impactes al llarg del seu cicle de vida, des de l'extracció inicial de matèries primeres fins a la gestió del seu residu. El sector de la salut és un dels sectors amb una petjada de carboni més elevada: és responsable de, com a mínim, el 5% de totes les emissions de CO₂ a la UE³. La major part de la petjada ambiental del sector de la salut deriva dels béns i serveis adquirits;⁴ aproximadament el 70% de les emissions del sector de la salut provenen de la cadena de subministrament⁵. També, i com veurem en aquest informe, alguns béns i serveis adquirits són responsables de **greus vulneracions de drets laborals i humans a la cadena de subministrament**.

Simultàniament, l'àmbit de la salut és una de les principals branques pel que fa a la despesa pública a Europa i Catalunya. Amb el 9,9% del PIB europeu, el sector de la salut és un dels sectors més importants en la despesa pública. Per això, aquest sector representa un gran consumidor amb una elevada capacitat per influir i exigir als proveïdors un model de producció més responsable amb el medi ambient i els drets humans i laborals.

Des de fa anys, el Departament de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona treballa amb una visió més àmplia del que és la cooperació. Han vist el paper clau que tenen les administracions públiques com a consumidores de serveis, material d'oficina, instrumentació mèdica, uniformes, etcètera. I que en repetides ocasions els mateixos ajuntaments, a partir de contractes públics, han consumit productes els quals han estat produïts a partir de sistemes que han vulnerat alguns drets humans o han causat alguna externalitat negativa ambiental.

A fi de no premiar ni impulsar les males pràctiques, i de fomentar una producció com més responsable millor, l'Ajuntament de Barcelona alinea el seu model de contractació pública amb un model que generi un impacte positiu en la manera de produir, incentivant així les empreses a complir amb els drets humans i considerar els reptes ambientals i socials de la humanitat.

Aquest document vol donar a conèixer en què consisteix la compra pública responsable (ambientalment i socialment), posant el focus en l'àmbit de la salut i aprofundint en quatre categories de productes i serveis específics. Amb caràcter pràctic, aquest document també presentarà un conjunt d'exemples de sistemes de compra pública responsable existents en altres territoris. Es busca que els agents encarregats de la compra pública en aquest sector

¹ Font: Observatori de la contractació pública [Enllaç al web](#)

² Font: Web Generalitat de Catalunya, [enllaç](#).

³ Per ampliar la informació, consulteu: Laboratorio ecoinnovación (2017). Tendencias de ecoinnovación; Ciencias de la salud. [Enllaç al document](#). Última consulta [14/1/2020]

⁴ Font: Organització Mundial de la Salut (2017). Environmentally sustainable Health Systems: a strategic document. Denmark.

⁵ Per ampliar la informació, consulteu: Health Care Without Harm (2019). "Health care's climate footprint" Climate-smart health care series.

comprenguin la necessitat d'un canvi, vegin accions i productes diferents, i així puguin marcar un abans i un després en la compra pública.

“L’Ajuntament de Barcelona impulsa la contractació pública sostenible a partir d’un concepte d’oferta econòmicament més avantatjosa que cal identificar amb la de millor qualitat-preu, tot entenent que l’execució eficient del contracte ha d’incorporar consideracions socials, ambientals i d’innovació” (Decret d'Alcaldia S1/D/2017-1271).

Aquest estudi ha estat encarregat per la Direcció de Justícia Global de l'Ajuntament de Barcelona, en l'àmbit de treball de coherència de polítiques públiques amb impacte exterior.

L'anàlisi i accions per al respecte als drets humans i ambientals en la cadena de subministrament de béns i serveis s'està fent en col·laboració amb el grup de treball de contractació responsable del sector salut. Aquest grup, va ser creat l'any 2017 arran d'una col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci de Salut i d'Atenció Social de Catalunya i compta amb representants de diversos proveïdors sanitaris públics.

Els informes fruit de l'estudi han estat elaborats per Inèdit, per aquest motiu el seu contingut pot no correspondre necessàriament amb les opinions de l'Ajuntament de Barcelona.

Compremem el sistema: els principals actors en la compra pública del sector salut a Catalunya

El sistema de salut a Catalunya queda configurat a partir d'un model mixt que dona resposta a les necessitats d'ordenar, planificar i gestionar el sistema sanitari català. Aquest model sanitari, anomenat Sistema Sanitari Integral d'Utilització Pública de Catalunya (SISCAT), dona resposta a les necessitats de salut de la ciutadania a través de la compra de serveis sanitaris del "Servei Català de la Salut - CatSalut" a diverses entitats proveïdores, mitjançant l'establiment de convenis i contractes de gestió de serveis sanitaris. El model aposta per l'aprofitament de tots els recursos sanitaris existents siguin de titularitat pública o concertada, és a dir, un sistema sanitari mixt.

Un dels proveïdors més grans, per si sol, i públic 100%, és l'Institut Català de la Salut (ICS). L'ICS gestiona més del 80% dels equips d'atenció primària (EAP) i diversos hospitals. La Gerència Territorial de Barcelona de l'ICS gestiona 54 equips d'atenció primària, dos dels quals penitenciaris i dos dels quals de gestió compartida amb l'Hospital Clínic.

A part de l'ICS, hi ha molts proveïdors que ofereixen aquest servei de diferent titularitat. Un gran nombre d'aquests proveïdors de serveis sanitaris (ConSORCI Hospital Clínic, ConSORCI Mar Parc de Salut de Barcelona, Hospital Sant Joan de Déu, Hospital d'Olot, etcètera) són associats del ConSORCI de Salut i Social de Catalunya (CSC). Aquest presta un marc de protecció i formació a més de 43.000 professionals i actualment té més de 100 associats públics o sense ànim de lucre: ajuntaments (Ajuntament de Barcelona), entitats locals, proveïdors sanitaris, atenció a la dependència.

Dins del consorci hi ha el Servei Agregat de Contractacions Administratives del ConSORCI (SACAC); aquest servei té per finalitat oferir seguretat jurídica als centres associats, garantint l'estricta aplicació de la normativa de contractació del sector públic en qualsevol mena de contractació. El SACAC té dues funcions bàsiques:

- Actuar com a central de contractació del sector sanitari concertat, convocant procediments de contractació centralitzats destinats als centres que s'adhereixin a cada convocatòria, amb la finalitat d'assolir les màximes economies d'escala possibles.
- Prestar als centres associats els serveis que requereixin en la tramitació administrativa dels seus propis expedients de contractació, inclòs l'assessorament jurídic.

Tot i existir el CSC, les mateixes institucions (per exemple, l'Hospital Clínic) són les que prenen l'última decisió en l'àmbit de contractació dels béns i serveis que necessiten. El SACAC pot fer recomanacions i acompanyar els diferents associats en el procés de dissenyar una licitació, però sempre és la institució concreta la que decidirà si contractar un proveïdor o un altre. L'Ajuntament de Barcelona té un poder de decisió limitat sobre la compra pública en el sector de la salut.

A fi de poder fomentar la contractació responsable en el sector de la salut, i per tal d'actualitzar i adaptar les noves clàusules de contractació social i ambiental a les entitats proveïdores de salut al territori, durant l'any 2016 i 2017, es va crear un grup de treball de contractació responsable del sector salut (GT). Aquest va ser creat arran d'una col·laboració entre l'Ajuntament de

Barcelona i el Consorci de Salut i Social de Catalunya i amb representants de diversos proveïdors sanitaris públics. El grup de treball està format per professionals de les entitats següents:

- Ajuntament de Barcelona
- Consorci de Salut i Social de Catalunya
- Consorci Sanitari de Barcelona
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- PAMEM
- Fundació de Gestió de l'Hospital de Sant Pau
- Consorci Sanitari Integral
- Consorci Parc de Salut Mar
- Consorci Hospital Clínic
- Parc Sanitari Pere Virgili
- Laboratori de Referència de Catalunya
- Imatge Mèdica Intercentres

Compra pública responsable

El sector de la contractació pública té un gran impacte en la ciutadania del territori on es consumeix, i on es produeix. Marca un model econòmic més o menys responsable fomentant diferents maneres de produir.

La contractació pública a la Unió Europea⁶ representa un 14% del PIB, mentre que a Espanya suposa el 18,2% del PIB⁷ i a Catalunya representa més d'un 30% del total de la despesa pública. L'Ajuntament de Barcelona adjudica, anualment, 590 milions d'euros en béns i serveis i més de 1.000 milions d'euros si es considera tot el grup municipal. Anualment gestiona, aproximadament, més de 12.000 contractes públics. Com es pot observar, el paper de les administracions públiques com a consumidores és clau per provocar un canvi cap a un món més sostenible i responsable; socialment i ambientalment.

A fi de poder utilitzar aquesta força per impulsar una transició cap a un model de producció més respectuós amb el medi ambient i els drets humans i laborals, l'any 2014 la Unió Europea publicava la Directiva europea 2014/24 sobre contractació pública. Aquesta directiva posa en relleu el paper de l'Estat i la seva obligació de prendre les mesures necessàries per garantir que, en l'execució dels contractes públics, les empreses contractades i els seus proveïdors compleixin amb diverses de les convencions de l'Organització Internacional del Treball (OIT), el Conveni de Viena, el Conveni de Basilea, el Conveni d'Estocolm i el Conveni de Rotterdam.⁸

---

⁶ Font: Web Generalitat de Catalunya, [enllaç](#).

⁷ Font: CSC (2018). *Aplicació de les noves guies i clàusules de contractació social i ambiental de l'Ajuntament en les entitats proveïdores de salut a Barcelona*. Barcelona. Pàg. 14. [Enllaç al document](#) [Última consulta 22/1/2020].

⁸ Per ampliar la informació, consulteu: UE *Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell Europeu, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública*. [Enllaç](#) [Última consulta 8/1/2020].

En l'àmbit estatal, el 8 de novembre de 2017 es va publicar al BOE la Llei 9/2017, sobre contractes del sector públic, el qual es vincula amb la directiva europea.⁹ No va ser fins al 9 de març de l'any 2018 que va entrar en vigor la nova llei de contractació pública.

En els darrers anys, les administracions públiques catalanes han afegit requeriments socials, laborals i ambientals en els plecs de clàusules durant els processos de licitació (Tornos, 2017). A fi de no premiar ni impulsar les males pràctiques i de fomentar una producció com més responsable millor, l'Ajuntament de Barcelona fomenta impulsar la inclusió de criteris de sostenibilitat (social, ambiental i d'innovació) en els contractes municipals.

Amb la introducció de criteris ambientals i socials en la contractació pública s'impulsen processos de producció més eficients i responsables amb els recursos naturals, econòmics i amb els drets dels treballadors i treballadores. Implica una reducció de l'impacte ambiental associat a l'activitat municipal, potencia la innovació en el procés de disseny i producció i, finalment, permet ser un exemple de bones pràctiques i liderar la transició cap a un model de producció més sostenible.

Aquests criteris poden formar part del contracte (obligacions contractuals) o figurar com a elements de valoració (acció no obligatòria però que es valora amb X punts). És a dir, poden formar part de l'objecte del contracte, dels criteris de solvència (fase d'admissió), dels criteris d'adjudicació (valoració de les ofertes), o de les clàusules d'execució (condicions especials d'execució).

S'estructuren en grups de productes i serveis: per exemple, en el cas de l'energia elèctrica, s'exigeix que el proveïdor proporcioni electricitat 100% verda. En el cas de construcció o obres, en les que es faci servir fusta, s'exigeix que aquesta sigui d'explotacions sostenibles.

Preu, cost, cicle de vida i altres aspectes

Molts impactes ambientals i socials provocats al llarg de la cadena de producció no estan reflectits en els preus dels productes. Al mateix temps, el preu ha estat fins ara una de les variables amb més pes sobre la presa de decisió a l'hora d'escollir un proveïdor. El que es busca amb la compra pública responsable és seguir en aquesta línia però que un contracte sigui atorgat d'acord amb l'oferta més avantatjosa econòmicament (*most economically advantageous tender*, MEAT), la proposta més profitosa des del punt de vista econòmic de manera que no consisteixi únicament a triar l'oferta amb un preu inferior, sinó aquella que satisfaci millor els requisits que s'hagin indicat. Els criteris principals que es poden considerar per realitzar una valoració amb l'enfocament del MEAT són els següents:¹⁰

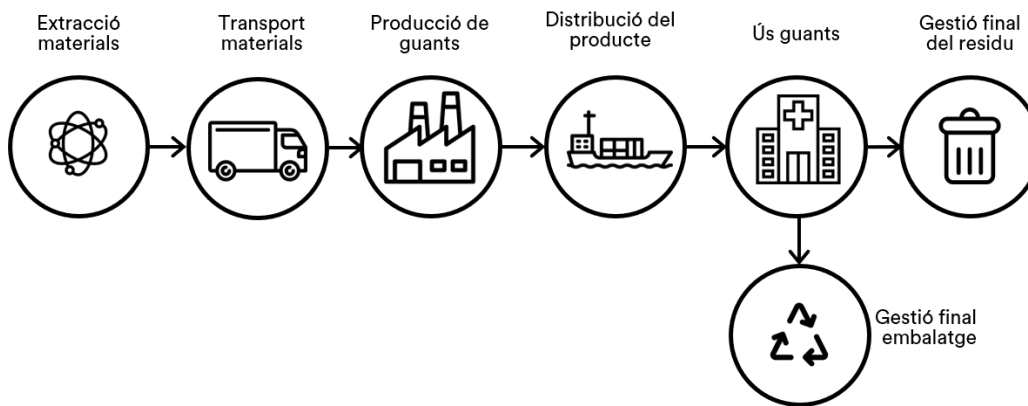
- Cost real del contracte (CCV)
- Mètriques tècniques
- Aspectes socials
- Aspectes ambientals
- Criteris d'innovació
- Altres (qualitat, condicions d'entrega, servei postvenda, etcètera)

⁹ Per ampliar la informació, consulte: BOE: *Llei 9/2017, contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/24/UE*. [Enllaç](#) [Última consulta 10/1/2020]

¹⁰ Comissió Europea (2017) *The use of MEAT* [Enllaç al document](#) [Última revisió 22/1/2020]

Segons la Comissió Europea, només adoptant la visió del cost de cicle de vida (CCV) serà possible veure el cost real del contracte.¹¹ Aquesta visió l'apliquen cada cop més diferents autoritats europees. El detall dels costos calculats dependrà de la perspectiva, la profunditat en què s'analitzi el cicle de vida d'un producte.

El cicle de vida d'un producte consisteix en les diferents etapes per les quals passa un producte, servei, procés o sistema al llarg de tot el seu cicle. És a dir, des que s'obtenen les matèries primeres fins a la fi de la seva vida i la seva gestió posterior. A continuació es pot observar una figura representativa de les diferents etapes principals del cicle de vida d'un producte; en aquest cas s'ha utilitzat com a exemple el cicle de vida dels guants mèdics.

Il·lustració 1 Elaboració pròpia

El cost del cicle de vida consisteix a considerar tots els costos directes i indirectes (socials i ambientals) que s'han anat produint al llarg de la vida del producte, aquests poden sorgir durant:

- l'extracció i producció de matèries primeres;
- la distribució;
- el manteniment de les diferents instal·lacions;
- la producció i gestió de l'embalatge del producte, i
- la gestió del residu un cop el producte ja deixa de ser útil.

També s'han de tenir en consideració els costos de la producció en totes les etapes (consum d'energia, ús d'aigua, materials auxiliars, etcètera) i els costos vinculats amb el compliment de la normativa local i internacional.

Considerant la dificultat del càlcul dels CCV, i la importància d'aquests, l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2016 i 2017, va publicar dues guies de contractació pública ambiental i social (Ajuntament de Barcelona, 2017 i Ajuntament de Barcelona, 2016), on es proposen diferents criteris ambientals i socials relacionats amb l'ecodisseny, la durabilitat, l'etiquetatge energètic, les etiquetes ecològiques, els costos en les diferents fases, criteris relacionats amb les vulneracions dels drets laborals i humans, etcètera, que ajuden a anar més enllà de l'adjudicació exclusiva per preu i a valorar aspectes ambientals i socials. En l'article 68 de la directiva europea sobre contractació pública (2014) es pot trobar una llista de costos que cal tenir en compte en el moment de calcular el cost de vida d'un producte o servei.¹²

¹¹ Per ampliar la informació, consulteu: Comissió Europea (2016), *Buying green. A handbook on green public procurement*. 3a ed. [Enllaç](#) [Última revisió 7/1/2020]

¹² Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) consultar pàg. 81 "Cálculo del coste del ciclo de vida", article 68. [Última revisió 11/1/2020].

És important entrar en detall i conèixer bé el cicle de vida d'un producte, atès que en molts casos les externalitats negatives ambientals i, sobretot, socials, tenen lloc al principi o final d'aquest cicle, i no en el moment de compra i ús. Per exemple, els equipaments tecnològics solen contenir components provinents de diferents parts del món, l'extracció i processament dels quals suposa un alt risc ambiental i que possibles vulneracions dels drets humans tenen lloc lluny d'on el producte és consumit, per la qual cosa pot costar conèixer i veure aquestes externalitats si no es té en compte tot el cicle de vida d'aquell producte.¹³

El valor aportat amb el càlcul del CCV és tan alt que la Comissió Europea recomana¹⁴ incorporar una clàusula per conèixer la informació referent al cicle de vida del producte o servei a les licitacions públiques. D'aquesta manera es podran avaluar millor les diferents ofertes presentades.

Una compra pública més circular

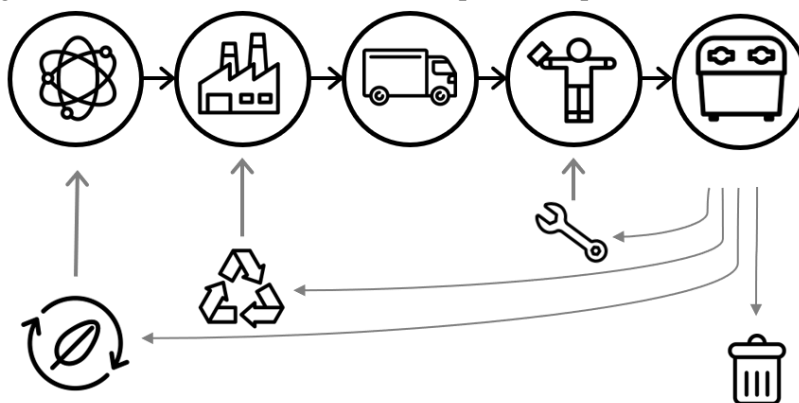
Ens trobem davant d'una transformació del model econòmic conegut fins a aquest moment. L'economia lineal, un model d'extreure, fabricar, usar i llençar, s'està transformant en un model amb cadenes de valor en xarxa, tancades o circulars que fan un ús òptim dels recursos: l'economia circular.

Model lineal

Il·lustració 2 Elaboració pròpia

Aquest nou model econòmic té com a objectiu principal preservar el valor dels productes, components i materials durant el màxim de temps possible dins de l'economia. D'aquesta manera, està orientada a l'assoliment de sistemes de producció i consum més eficients, gràcies a cicles continus i regeneratius. Així s'aconsegueix reduir el consum de matèries primeres i energia, i la generació de residus i emissions en els processos productius.

Model circular

Il·lustració 3 Elaboració pròpia

¹³ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) Comissió Europea [Última revisió 8/1/2020]

¹⁴ Per ampliar la informació, consulteu: Comissió Europea (2016), *Buying green! A handbook on green public procurement*, 3a ed., Luxemburg. ISBN: 978-92-79-56848-0

Avançar cap a un model d'economia més circular permet assolir beneficis econòmics, socials i ambientals, la qual cosa millora la qualitat de vida de les persones i l'economia en conjunt.

Els beneficis principals d'aquest model són: estalvis en materials, eficiència energètica, ús de menys aigua, reducció dels residus, reducció de les emissions, menys exposició a la volatilitat de preus i riscos en subministrament, innovació, recerca i coneixement, millora de la qualitat de vida, etcètera.

Il·lustració 4 Elaboració pròpia

Depenent del model de producció d'aquell bé o servei que adquirim, el cicle de vida tindrà més o menys externalitats. En el cas del producte, variarà segons:

- El material triat per a la producció del producte: *s'ha utilitzat material reciclat o ha estat necessari un procés d'extracció?*
- El procediment utilitzat per a la producció: *utilitza energia renovable per a la seva producció o no?*
- El consum d'energia i aigua del producte en ús
- La durabilitat del producte
- La possibilitat de reparació del producte
- Possibilitat de reutilització o reciclatge del producte un cop arriba al final de la seva vida útil: *aquell producte va directe a l'abocador o hi ha alguna possibilitat que es converteixi en un altre producte (o part de producte) nou?*
- L'embalatge utilitzat: *estava envasat en plàstic o en cartró reciclat?*
- Transport utilitzat per a la seva distribució: *és un producte produït localment o cada part del producte prové de parts del món diferents? S'utilitza l'avió o el tren?*

En el cas de tractar-se de contractes de serveis, els aspectes per tenir en compte serien lleument diferents:

- Els tipus de productes utilitzats per portar a terme el servei (en aquest cas caldria considerar tots els aspectes vistos anteriorment)
- El procediment utilitzat per a la gestió del servei: *es té en consideració el medi ambient durant el seu servei?*

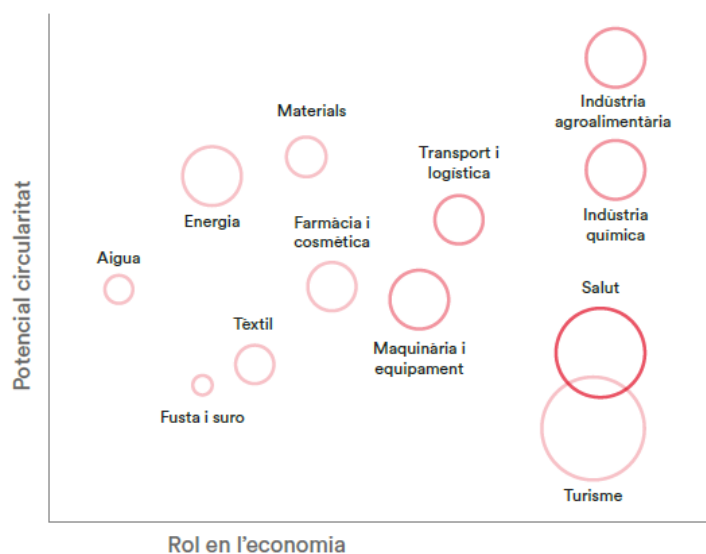
- Energia i aigua consumida o gastada durant el servei

Un producte o servei produït sota un model circular presentarà al llarg del seu cicle de vida menys externalitats negatives que un de produït sota un model lineal.

Els ens locals tenen un paper essencial i necessari en la promoció de l'economia circular. Entre les competències municipals n'hi ha moltes que estan relacionades amb la gestió i adquisició de recursos en les quals es poden aplicar criteris i estratègies d'economia circular. Un d'aquests àmbits d'actuació és la compra pública circular.

La Comissió Europea defineix la compra pública circular com el procés a partir del qual les autoritats públiques poden, a partir de la compra de determinats béns i serveis, contribuir a minimitzar, o evitar, els impactes negatius al medi ambient i la creació de residus. El Pla d'acció per l'economia circular (2015) reconeix la contractació pública com un instrument clau per a la transició cap a una economia circular, incloent-hi els principis de l'economia circular a les pràctiques d'adquisició. Al mateix temps, fa al·lusió a la importància d'aquest sistema de compra per contribuir a aconseguir els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), i, més directament, amb l'ODS 12 (consum i producció responsable)¹⁵.

Un exemple de compra pública circular consistiria a afegir a la licitació una clàusula que obligui o incentivi els productors a oferir béns produïts amb un tant per cent de material reciclat, amb uns requisits de durabilitat o reparabilitat, amb unes mesures concretes (com més lleuger i petit és el producte més espai hi ha al moment de transportar-lo i menys embalatge és necessari), etcètera.

Il·lustració 5 Font: 1 Anàlisi potencial de l'economia circular en els diferents sectors productius de Catalunya (2016). Departament de Territori i Sostenibilitat i ACCIÓ.

Els sectors amb més potencial per aplicar mesures d'economia circular a Catalunya, tenint en compte el seu pes en l'economia i les possibilitats d'aplicar estratègies d'economia circular,

15 Per ampliar la informació, consulte: [Enllaç al web](#) Comissió Europea.

inclouen l'agroalimentari, la indústria química, el transport i la logística, la maquinària i equips, i l'àmbit de la salut¹⁶.

Una compra pública més responsable socialment

En ple segle XXI encara trobem situacions d'explotació laboral. És necessari poder garantir que no s'està fomentant la vulneració dels drets humans a partir de les decisions de compra d'un ens públic. Igual que els impactes negatius sobre el medi ambient, les vulneracions sobre els drets humans poden tenir lloc en qualsevol moment de la cadena de producció. La pressió sobre els preus i els terminis d'entrega cada cop més curts han portat a la deslocalització de la producció d'un gran nombre de productes, la qual cosa ha provocat l'existència dels impactes extraterritorials. Aquests impactes són els més difícils de controlar i, precisament, els impactes més recurrents.

Infografia Declaració Universal dels Drets Humans

Il·lustració 6 Font: Centre de Terminologia [enllaç](#)

Els estats tenen l'obligació, per lleis internacionals, de protegir els drets humans. Tot i l'existència de documents per vetllar pels drets humans i laborals —la Declaració Universal dels Drets Humans, la Convenció Europea sobre els Drets Humans, la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans, l'Organització per la Seguretat i la Cooperació, etcètera—, diferents estudis¹⁷ han anat demostrant al llarg del temps que alguns estats no compleixen, o no

¹⁶ Per ampliar la informació, consulteu: Laboratorio ecoinnovació (2018), "Estratègies i solucions innovadores empresarials en l'àmbit de la salut". Col·lecció de guies d'economia circular. [Enllaç al document](#) [Última consulta 21/1/2020]

¹⁷ Per ampliar la informació, consulteu: CORPORATE HUMAN RIGHTS BENCHMARK (2018), *Key findings. Apparel, Agricultural Products and Extractive*. [Enllaç al web](#). Última consulta [9/1/2020] // Sancroft (2018), The Sancroft-Tussel Report. "Eliminating modern slavery in public". 2a edició. [Enllaç al web](#). Última consulta [9/1/2020] // [Enllaç](#) (Diverses investigacions sobre casos de vulneració dels drets laborals en les cadenes de subministrament en diferents sectors).

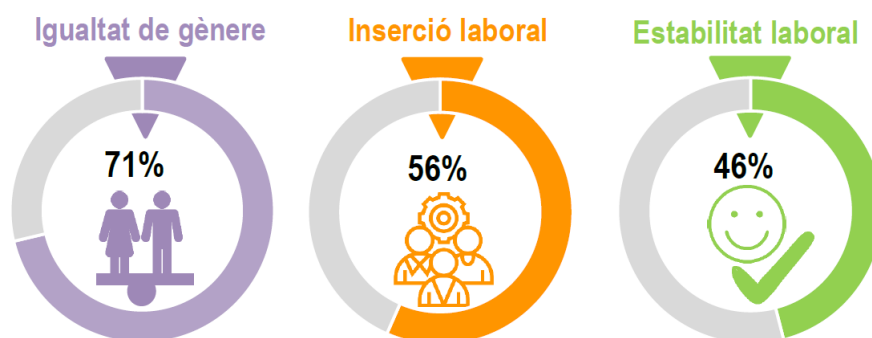
s'asseguren, que les seves empreses compleixin els drets humans internacionals. De manera més concreta, un estudi¹⁸ sobre compra pública a diferents països va concloure que, de forma general, els estats no compleixen aquests requisits. Aquest estudi emfatitza l'impacte sobre els drets humans en les cadenes de subministrament i la vulnerabilitat de les persones en països en via de desenvolupament.

En relació amb això, l'any 2017 es va publicar el codi de contractació pública socialment responsable de la Generalitat de Catalunya. D'acord amb aquest codi, la compra pública ètica ha de tenir en compte els impactes provocats per la contractació pública en els països on hi ha més riscos de vulneració dels drets humans i laborals, i afegir-hi clàusules de contractació socialment responsable.¹⁹

L'any 2016 l'Ajuntament de Barcelona anunciava que les consideracions socials s'haurien d'integrar en tot el cicle contractual i haurien d'estar presents en el procés de selecció de les empreses contractistes que ofereixin obres, serveis o subministraments a l'Ajuntament de Barcelona. El Decret d'Alcaldia S1/D/2017-1271, de 24 d'abril de 2017, de contractació pública sostenible de l'Ajuntament de Barcelona, inclou com a annex les guies de contractació pública social i ambiental, així com les instruccions tècniques per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat.²⁰

L'any 2018 la Generalitat va adjudicar 8.282 contractes valorats en 1.387,2 milions d'euros. D'aquests, a un 63% (5.213 contractes) se'ls van incorporar clàusules socials. Això suposa un augment del 39% en comparació a l'any 2014, en què només el 24% dels contractes adjudicats havien incorporat clàusules socials. Les principals clàusules socials incorporades són les següents:

La compra pública responsable socialment busca incentivar la contractació pública de serveis i subministraments amb empreses que tenen un model de negoci amb responsabilitat social i que vetllen pel compliment de les condicions bàsiques al llarg de la cadena de subministrament. Els criteris socials que es poden considerar en una oferta són diversos, i poden estar vinculats amb els drets humans i la bona governança, o els drets laborals.

Il·lustració 7 Font: Infografies Clàusules Socials Generalitat

¹⁸ Per ampliar la informació, consulteu: Methven, Claire O'Brien *et al.* (2016), *Public Procurement and Human Rights: A Survey of Twenty Jurisdictions*. [Enllaç al web](#). [Última consulta 9/1/2020].

¹⁹ Per ampliar la informació, consulteu: Generalitat de Catalunya (2017), "Codi per a una contractació pública socialment responsable". [Enllaç al web](#). [Última consulta 9/1/2020].

²⁰ Per ampliar la informació, consulteu: Ajuntament de Barcelona (2017), Decret d'Alcaldia S1/D/2017-1271. <https://ajuntament.barcelona.cat/contractaciopublica/ca/normativa/normativa-ajuntament>

En relació amb això, cal diferenciar entre les **obligacions** en matèria mediambiental, social i laboral (article 201 de la llei de contractes del sector públic), que són **sempre obligatòries en tots els contractes**, i sobre les quals cal dur a terme la diligència deguda pel respecte als drets humans en la cadena de subministrament, i els **criteris de valoració o condicions especials d'execució** del contracte de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre, article 202.

Article 201. Obligacions en matèria mediambiental, social o laboral.

Els òrgans de contractació han d'adoptar les mesures pertinents per garantir que en l'execució dels contractes els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral que estableixen el dret de la Unió Europea, el dret nacional, els convenis col·lectius o les disposicions de dret internacional mediambiental, social i laboral que vinculin l'Estat, i en particular les que estableix l'annex V.

El que indica el paràgraf anterior s'estableix sens perjudici de la potestat dels òrgans de contractació d'adoptar les mesures oportunes per comprovar, durant el procediment de licitació, que els candidats i licitadors compleixen les obligacions a què es refereix el paràgraf esmentat.

L'incompliment de les obligacions referides en el primer paràgraf i, en especial, els incompliments o els retards reiterats en el pagament dels salaris o l'aplicació de condicions salarials inferiors a les derivades dels convenis col·lectius que sigui greu i dolosa dona lloc a la imposició de les penalitats a què es refereix l'article 192.

Article 202. Condicions especials d'execució del contracte de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre.

1. Els òrgans de contractació poden establir condicions especials en relació amb l'execució del contracte, sempre que estiguin vinculades a l'objecte del contracte, en el sentit de l'article 145, no siguin directament o indirectament discriminatòries, siguin compatibles amb el dret comunitari i s'indiquin en l'anunci de licitació i en els plecs.

En tot cas, és obligatori establir en el plec de clàusules administratives particulars almenys una de les condicions especials d'execució entre les que enumera l'apartat següent.

2. Aquestes condicions d'execució es poden referir, en especial, a consideracions econòmiques, relacionades amb la innovació, de tipus mediambiental o de tipus social. (...)

En tot cas, és important disposar d'una anàlisi prèvia dels riscos de vulneracions de drets humans per tal de dur a terme les mesures més adequades per prevenir-los, per exemple:

Drets humans i bona governança

- Situació d'esclavitud (noves formes d'esclavitud)
- Explotació infantil
- Vulneració dels drets humans de tercers a partir de les activitats de l'empresa contractada o subcontractada (contaminació d'aigua, entorn, pressions a la comunitat, desplaçaments forçats...)

- (...)

Drets laborals

- Respecte de tots els convenis internacionals de l'OIT
- Taxes de reclutament
- Salari digne
- Llibertat sindical
- Contractació de persones en situació d'atur amb dificultats especials d'inserció laboral o d'exclusió social
- Instal·lacions de treball dignes
- Manteniment de les condicions laborals durant la vigència del contracte
- Estabilitat i qualitat laboral
- Hores extraordinàries, etcètera

A partir d'un estudi exhaustiu del cicle de vida del producte o servei, serà possible trobar diferents impactes. Depenent del tipus de contracte i del servei o producte que es busqui, es posarà més èmfasi en uns riscos o altres.

En general, quan es tracta d'un contracte de subministrament, les vulneracions de drets socials seran més comunes a l'inici del cicle de vida del producte. En el cas que consisteixi en una cadena de subministrament molt àmplia, és imprescindible tenir en compte dos aspectes específics:

1. La manca de traçabilitat dificulta el procés d'anàlisi de riscos socials i la identificació de vulneracions dels drets humans i laborals.
2. La necessitat de transportar el producte des de països llunyans. És important considerar, per exemple, que en el transport marítim internacional es poden trobar problemes de corrupció, condicions de treball irregulars, situacions de poca seguretat i amb risc per a la salut del treballador/a, i sous baixos. S'ha observat que el treball esclau en aquest sector és comú.²¹

Igual que amb els impactes ambientals, si es tracta d'un contracte de serveis, els criteris socials per considerar poden ser diferents. S'han de fer dues anàlisis simultànies: una de centrada en el cicle de vida dels productes utilitzats per oferir el servei i, d'altra banda, analitzar el servei donat; hores de servei de cada treballador, horari del servei, durada del contracte, persones contractades, etcètera.

Riscos de la compra pública responsable en el sector de la salut

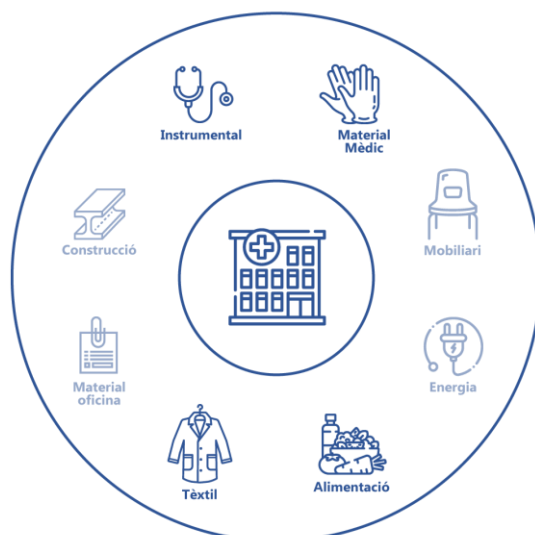
Els hospitals són institucions imprescindibles a les societats. Les seves decisions afecten de manera directa tant les societats on estan ubicats com les societats més llunyanes. Aquestes

---

²¹ Enact (2017), *Riskanalys: medicinska undersökningshandskar* (Anàlisi de riscos: guants d'examen mèdic) (disposen de la traducció en català). Risk analysis del Transport (traducció en anglès).

poden incentivar les economies locals, millorar el nivell de vida de persones que viuen en altres països, millorar la situació ambiental de les ciutats on es troben o de territoris llunyans.

Els productes i serveis que consumeix el sector de la salut són molt diversos. Des de materials específics de construcció a xeringues, guants, material quirúrgic, etcètera. També és consumidor de serveis de neteja, de càtering alimentari, electricitat, etcètera.

Il·lustració 8 Elaboració pròpia

Tenint en compte l'impacte de cada producte i servei sobre la societat i el medi ambient, i valorant el nivell de consum de cada producte en l'àmbit mèdic actual, s'ha decidit centrar la recerca en quatre àmbits:

- La indústria de fabricació dels guants mèdics
- La indústria de producció d'instrumentació mèdica
- El sector tèxtil sanitari
- El sector d'alimentació en l'àmbit de la salut

Guants mèdics

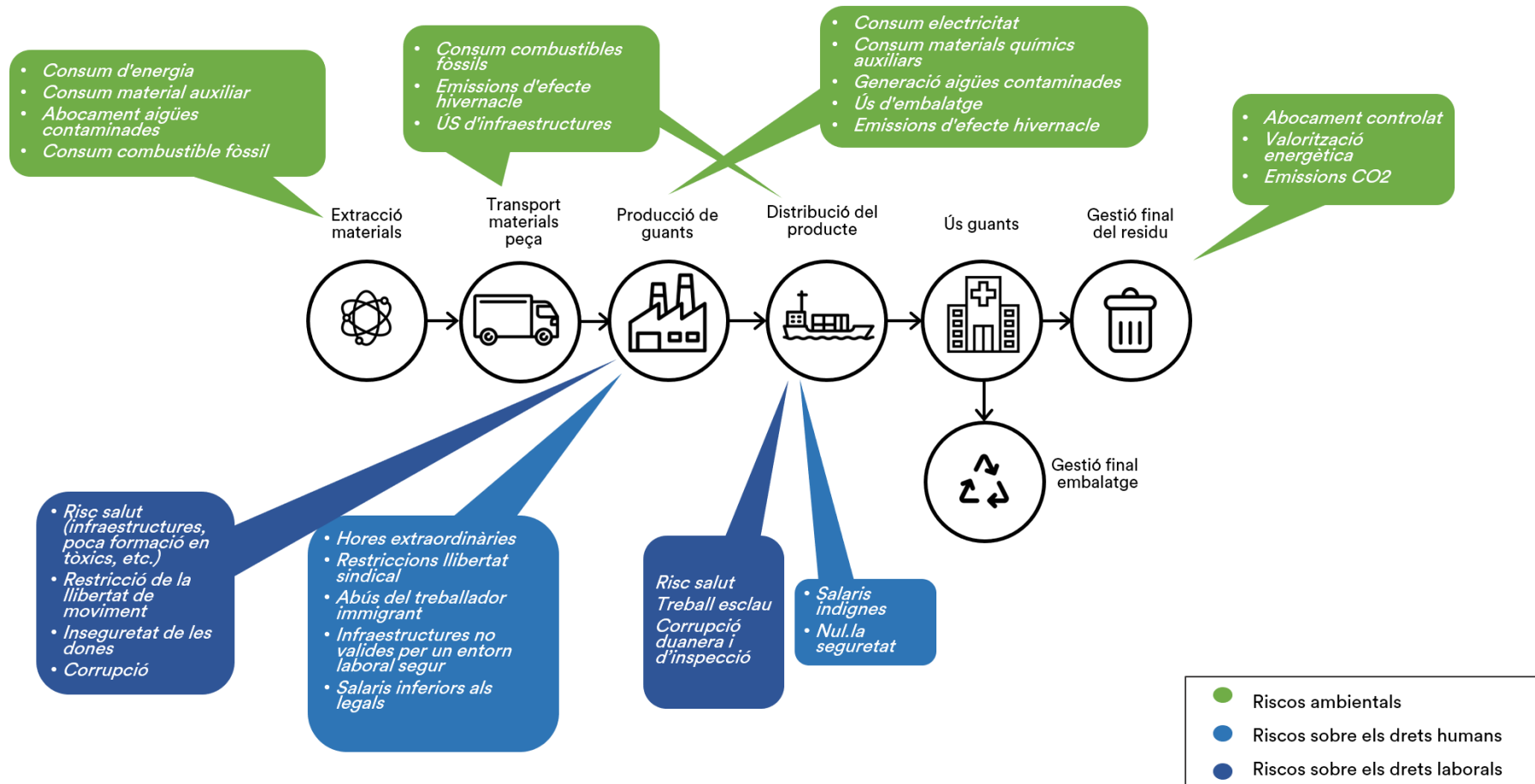
La indústria mundial de guants mèdics produeix 15 bilions de parells de guants a l'any. Els proveïdors del sistema de salut català són, en molts casos, majoristes i distribuïdors que, al seu torn, poden tenir una varietat de proveïdors tant a Europa com al món: Malàisia, Tailàndia i Sri Lanka lideren la fabricació de guants mèdics. Aquests països es caracteritzen per utilitzar sistemes de producció amb riscos ambientals i que vulneren els drets humans i laborals.

En els últims anys s'han dut a terme diversos estudis (The Australia Institute 2017b, British Medical Association 2016 i Enact 2017) sobre la cadena de proveïdors²² de guants mèdics per tal d'estudiar els diferents riscos. Tots els informes conclouen i denuncien situacions extremes i de risc per als treballadors i el medi ambient.

²² S'entén per *cadena de proveïdors* des de l'etapa d'extracció del material fins a la venda d'aquest producte.

En la visió de cicle de vida s’ha de tenir en compte que la producció i ús de guants mèdics té externalitats ambientals i socials en l’extracció de matèries primeres, la seva producció, la distribució, l’ús i la gestió final. Els aspectes principals que cal considerar són els següents:

Il·lustració 9 Elaboració pròpia

És important ressaltar que els guants mèdics són productes d'un sol ús, la qual cosa requereix una fabricació constant per respondre a la demanda contínua. Aquest model de producció continu influeix en un impacte de distribució elevat i amb una generació de residus de difícil gestió, que acaben sent valoritzats energèticament (incineració amb generació d'energia) o en dipòsits controlats. Com a conseqüència de la producció es generen impactes ambientals directes sobre la contaminació de l'aigua. Cal destacar que aquests impactes són molt importants, atès que en aquests països la legislació sobre aigües residuals és més laxa i les aigües contaminades sovint acaben en rius que posteriorment poden ser la font d'aigua per a consum humà. També cal tenir en consideració els impactes que genera sobre la disponibilitat de recursos fòssils, ja que en la producció de guants mèdics és necessari l'ús de recursos fòssils tant per a l'obtenció de la matèria primera (làtex, termoplàstics, etcètera) com de l'energia.

Ateses les característiques del territori on es porta a terme la producció (Malàisia, Sri Lanka, etcètera), aquest sector té una gran repercussió sobre la discriminació dels treballadors immigrants²³ i en les situacions de retenció obligada de les persones als llocs de treball. Al mateix temps, també és habitual la corrupció i la falta de polítiques locals que garanteixin la protecció d'aquestes persones.

A fi d'evitar aquests riscos en la compra pública de guants, és important conèixer el mercat per tal de trobar "proveïdors exemples" i veure quins criteris es poden afegir a una licitació.

Exemple proveïdor de guants (Medline)

L'any 1910 va néixer a Chicago (EUA) una empresa familiar dedicada a la producció d'uniformes i bates quirúrgiques. Actualment és una empresa internacional que fabrica i distribueix una àmplia gamma de productes mèdics. Medline és un exemple d'empresa subministradora de guants mèdics amb responsabilitat social i transparència.²⁴ Conscients dels problemes en les cadenes de subministrament de guants mèdics, Medline fa anys que aplica diferents estratègies per aconseguir unes cadenes de subministrament més ètiques:

- Certificada per WRAP (Worldwide Responsible Accredited Production): organisme reconegut internacionalment, certifica centres de producció segons criteris internacionals de conformitat social (segons les lleis de cada país i tenint en compte les convencions de l'OIT).²⁵
- Codi de conducta de proveïdors: basat en les normes i convencions de l'OIT, SA8000 (Social Accountability International) i el WRAP, Medline estableix un conjunt de normes que els seus proveïdors han de complir a fi d'assegurar un entorn de treball segur, ètic, humà i respectuós amb el medi ambient.
- A través de la pàgina web i els informes de sostenibilitat anuals, Medline es fa ressò de les vulneracions dels drets humans i laborals a la indústria dels guants mèdics.

Aquest exemple porta a proposar possibles criteris que caldria exigir als proveïdors:

- Un codi de conducta amb els proveïdors de tots els nivells.

²³ Per ampliar la informació, consulteu: pàg. 22 Enact (2017), *Riskanalys: medicinska undersökningshandskar* (Anàlisi de riscos: guants d'examen mèdic) (disposen de la traducció en català) <https://www.xn--hllbarupphandling-8qb.se/riskomraden>

²⁴ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) [Última consulta 27/1/2020].

²⁵ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) [Última consulta 27/1/2020].

- Algun tipus de document que demostrï el compliment de les lleis internacionals i nacionals sobre drets humans i laborals (pot ser mitjançant una certificació o no).
- Verificació de traçabilitat de la cadena de producció.
- Transparència en totes les etapes del cicle de vida del producte.

Instrumentació mèdica

L'any 2008 la British Medical Association denunciava la compra d'instruments mèdics produïts sota condicions que vulneraven els drets humans i laborals; entre d'altres posa èmfasi en una elevada explotació infantil. L'any 2015 Swedwatch va dur a terme una investigació per poder avaluar les possibles millores fetes; en aquest estudi valorava els progressos fets per fàbriques d'aquest sector però posava de manifest que la vulneració de drets laborals continuava tenint lloc.²⁶

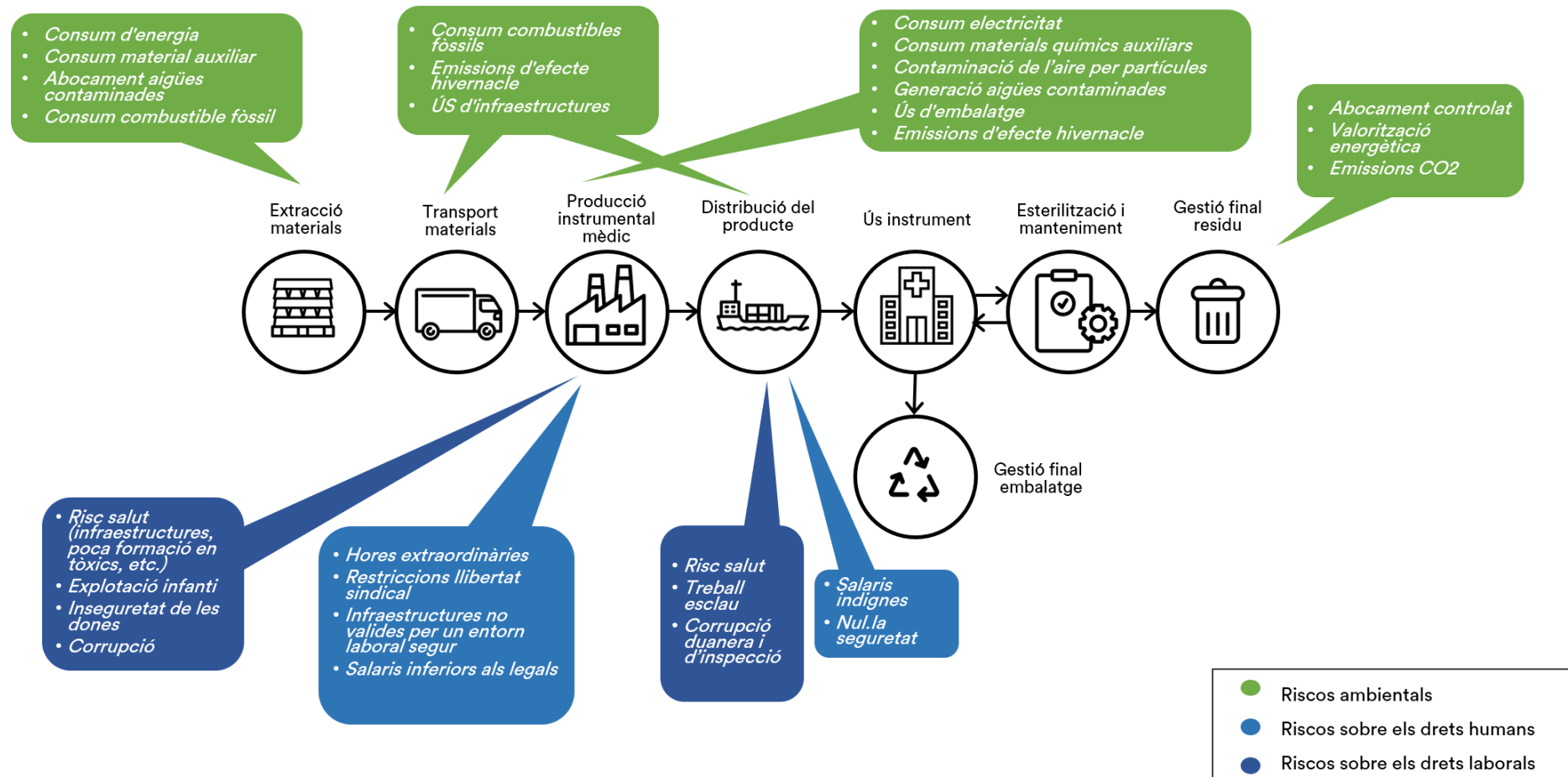
Seguint en la mateixa línia que la producció de guants mèdics, la instrumentació mèdica també és coneguda per estar vinculada amb la vulneració dels drets humans i els seus impactes sobre el medi ambient. Això es deu a la descentralització de la producció a països com el Pakistan, el qual produeix aproximadament el 80% de la producció mundial d'instrumentació mèdica, com ara tisores, fòrceps, bisturís i xeringues.²⁷

---

²⁶ Swedwatch (2015), *Healthier Procurement - Improvements to working conditions for surgical instrument manufacture in Pakistan*.

²⁷ Per ampliar la informació, consulteu: Tickle, L. (2015). "Why does so much of the NHS's surgical equipment start life in the sweatshops of Pakistan?", – The Independent. [Enllaç al web](#). Última consulta [18/1/2020]

En la visió de cicle de vida s'ha de tenir en compte que la producció i ús d'instrumental mèdic té externalitats ambientals i socials en l'extracció de matèries primeres, la seva producció, la distribució, l'ús i la gestió final. Els aspectes principals que cal considerar són els següents:

Il·lustració 10 Elaboració pròpia

A diferència dels guants, en el cas de la instrumentació mèdica cal ressaltar que les matèries primeres principals són metalls, els quals per si sols tenen una vida útil més llarga i amb més valor que els guants. Alhora, la vida útil d'un instrumental mèdic pot ser allargada a partir d'un procés d'esterilització i manteniment. Això no significa que aquest sector estigui exempt d'externalitats mediambientals negatives. El tractament de metalls porta a generar un alt nivell de contaminació de l'aire per partícules. És important analitzar els materials utilitzats per a la producció de l'instrument que cal comprar per poder escollir aquell que contingui menys nivell d'ús de materials tòxics.

Ateses les característiques dels productes (instruments de petita dimensió), s'ha trobat que moltes fàbriques continuen explotant menors.²⁸ Concretament, en una petita regió del Pakistan, on es produeixen 100 milions d'instruments quirúrgics a l'any, s'han trobat casos d'explotació de nens de 10 anys, els quals treballen a temps complet en garatges oberts situats al mig del carrer.²⁹ Igual que en el cas dels guants, el sector de la instrumentació també està marcat per una alta corrupció i falta de control i de polítiques locals per garantir el compliment dels drets humans i laborals.

A fi d'evitar aquests riscos en la compra pública d'instrumental mèdic, és important conèixer el mercat per tal de trobar "proveïdors exemples" i veure quins criteris es poden afegir a una licitació.

Exemple de proveïdor d'instrumentació mèdica (Harmonic Focus+ Shears)

L'any 2014, l'empresa americana Ethicon va treure al mercat l'instrument quirúrgic "The Harmonic Focus+ Shears", una millora de l'instrument Harmonic Focus.³⁰ Aquesta millora se centrava en el redisseny de l'instrument tenint en consideració tot el cicle de vida del producte i com reduir al màxim possible el seu impacte. El resultat ha estat un instrument:

- amb 25% menys de material utilitzat per a la fabricació de l'instrument;
- amb 22% menys d'embalatge;
- amb 2,70 kg menys en residus perillosos cada 100 instruments, i
- reducció de l'espai necessari en el transport i en l'emmagatzematge.

Aquest instrument ha estat premiat amb el premi Design Award l'any 2015 a Munic i com a producte de l'any per Environmental Leader, per les seves millores d'ecodisseny.

Aquest exemple porta a proposar possibles criteris que caldria exigir als proveïdors:

- Mètriques tècniques
- Criteris d'ecoinnovació (dissenyar productes tenint en compte tot el seu cicle de vida)
- Durabilitat del producte
- Ús d'un tipus d'embalatge específic

Altres casos que poden servir d'exemple són els següents:

²⁸ Per ampliar la informació, consulteu: Swedwatch (2007). *The Dark side of Healthcare*. [Enllaç al web](#) [Última consulta 20/1/2020].

²⁹ Medical Fair and Ethical Trade Group i British Medical Association (2010). [Enllaç al document](#) [Última consulta 16/1/2020]

³⁰ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) [Última consulta 27/1/2020]

1. DePuy Synthes, Expedium Verse Spinal System (Ethicon): L'empresa Ethicon ha dissenyat un sistema de caragol per a pedicles "tot en un" que permet als cirurgians dur a terme diverses funcions en una cirurgia espinal amb menys instruments³¹. Aquest nou instrument suposa:
  - una reducció del 71% del pes del producte clàssic,
  - la qual cosa suposa una reducció del 73% en l'envasat;
  - la reducció de la mida conjunta dels instruments comporta una reducció del 77% de l'energia i aigua necessària per esterilitzar cada equip.
2. Guy's and St. Thomas NHS Foundation: L'any 2014, quan la Guy's and St. Thomas NHS Foundation es va adonar que alguns dels instruments mèdics utilitzats i comprats per ells provenien de fàbriques que vulneraven els drets humans i no respectaven el medi ambient, va començar un programa de col·laboració amb proveïdors per poder entendre els diferents riscos de la indústria. El resultat va ser el disseny del codi de conducta del proveïdor, que incloïa criteris de sostenibilitat ambiental i social.³²

Tèxtil

El sector tèxtil és un dels més contaminants en l'àmbit global i local; produeix més emissions que tot el transport internacional.³³ Simultàniament, l'impacte d'aquesta indústria sobre la societat és igual de preocupant. En esmentar la indústria tèxtil també és fàcil que vinguin al cap les més de 1.000 persones que van morir l'any 2013 en un ensorrament de l'edifici Rana Plaza a Dacca, Bangladesh, fet que va posar l'alarma sobre les condicions dels treballadors i la vulneració dels drets humans. Atesa la descentralització de la producció i la complexa cadena de subministraments, la majoria dels impactes d'aquesta indústria es produeixen fora de les nostres fronteres.

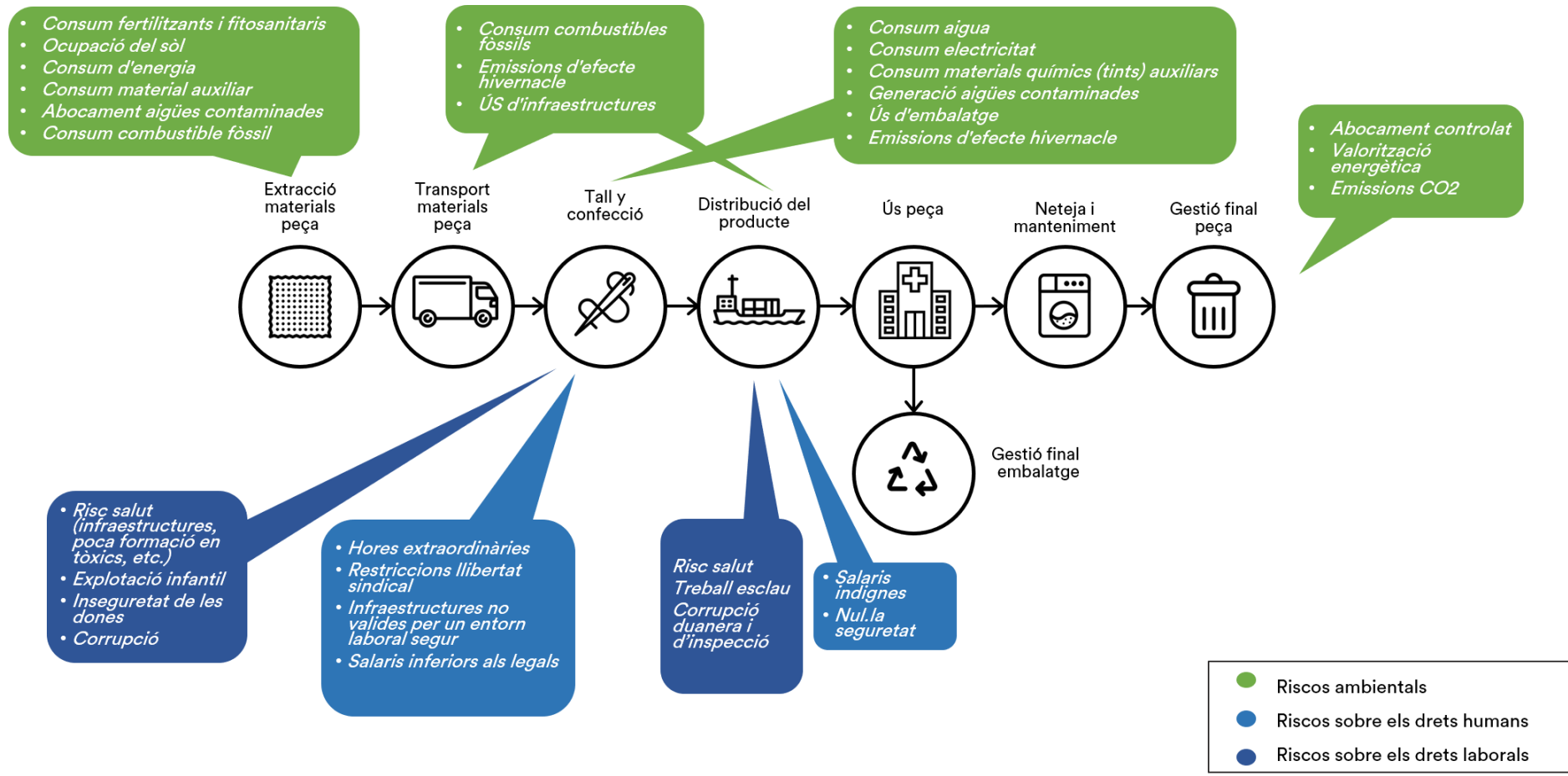
Concretament dins el sector sanitari, cal remarcar l'ús de cotó per produir uniformes, tovalloles, gases, bates, etcètera. La producció d'aquests productes se centra al Pakistan i al sud de l'Índia, països coneguts pel seu lax control sobre el compliment dels drets humans i laborals, i laxes polítiques ambientals.

³¹ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) The Fashion Pact. [Última consulta 20/1/2020].

³² Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) *Ethical procurement for health* [Última consulta 20/1/2020].

³³ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) JnJ Earthwards. [Última consulta 20/1/2020].

En visió de cicle de vida s’ha de tenir en compte que la producció i ús de teixits diversos té externalitats ambientals i socials en l’extracció de matèries primeres, la seva producció, la distribució, l’ús i la gestió final. Els aspectes principals que cal considerar són els següents:

Il·lustració 11 Elaboració pròpia

És important destacar l'ús intensiu de l'aigua en aquest sector; calen 2.700 litres d'aigua per produir una sola samarreta de cotó.³⁴ A la vegada, l'obtenció de materials tèxtils com el cotó requereix molts productes fitosanitaris i fertilitzants per a la seva producció, i requereix tints que tenen un elevat impacte sobre la contaminació de l'aigua. En relació amb aquest fet, és important destacar la llei laxa d'aquests països pel que fa a aigües contaminades. Aquest fet es fa palès sobretot al sud de l'Índia, on els rius i l'entorn d'aquests es veu greument afectat per la concentració de fàbriques de tint de tèxtil per al sector mèdic. Igual que en el cas dels guants, cal accentuar que alguns dels productes produïts pel sector de la salut solen ser productes amb un curt cicle de vida, ateses les seves característiques d'usar un cop i llençar (bates de pacients, gases mèdiques, etcètera).

Igual que els dos casos vistos anteriorment (guants i instrumentació mèdica), la indústria tèxtil també està marcada per la vulneració dels drets humans i laborals. En aquest cas, es destaca l'explotació infantil, les condicions de treball perilloses per a la salut dels treballadors i els salaris indignes.

Exemple de procediment de compra pública de tèxtil (Welsh Health Supplies)

L'any 2009 es va reunir la comissió de compra pública del servei sanitari gal·lès per dissenyar una licitació per a 150.000 uniformes. Reconeixent l'impacte que tenen les seves accions i alineant-se amb l'agenda per a la sostenibilitat del Regne Unit, van dissenyar un pla de responsabilitat social corporativa en el qual, d'entre altres punts, s'indica que les compres superiors a 25.000 lliures han d'incloure una anàlisi de riscos socials i ambientals. Com a resultat d'aquesta anàlisi, es van ressaltar un gran nombre de riscos de vulneració dels drets humans i laborals. Welsh Health Supplies van analitzar la cadena de proveïdors dels uniformes a fi d'analitzar els diferents riscos en la compra d'aquest producte. El procés va demostrar un gran nombre de vulneracions sobre els drets humans i laborals als primers nivells de la cadena de proveïdors, sobretot en l'etapa d'extracció del material, fabricació de teixits i tint.³⁵

Com a resultat d'aquest procés, en la licitació es van definir i incloure diferents criteris vinculats amb els riscos trobats:

- Criteris definits segons l'Ethical Trading Initiative (ETI) "Base Code"
- Obligació d'haver realitzat una auditoria sobre drets laborals a les diferents fàbriques i proveïdors en els últims sis mesos (en cas que no se n'hagi fet cap, s'exigeix la realització d'una auditoria de manera urgent)
- Detalls sobre l'últim pla d'acció per corregir vulneracions (si n'hi ha hagut)
- Reducció de l'espai necessari en el transport i en l'emmagatzematge

Aquest exemple porta a proposar possibles accions:

- Fer una anàlisi de riscos socials i ambientals del cicle de vida del producte en qüestió.
- Dissenyar un codi de conducta del proveïdor a tots els nivells de la cadena de proveïdors i fer-lo complir.
- Fer auditories periòdicament a fi d'assegurar el compliment del codi de conducta.

Altres casos que poden servir d'exemple són els següents:

³⁴ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) World Economic Forum [Última consulta 16/1/2020].

³⁵ Per ampliar la informació, consulteu: [enllaç a l'article](#). Fair Medical Trade [Última consulta 28/1/2020] // [Enllaç al web](#) BMA Fair Medical trade [Última consulta 27/1/2020].

1. Axioma: Empresa que ofereix un servei integral de teixits quirúrgics ecodissenyats per a la seva reutilització (servei de reutilització i ús de polièster 100% reciclat). El teixit reutilitzable emet tres vegades menys d'emissions de CO₂ que el material d'un sol ús³⁶.
2. SETEM: L'organització no governamental SETEM, especialitzats a estudiar i sensibilitzar sobre les desigualtats nord-sud, l'any 2017 van publicar el document "El poder de la compra pública per garantir els drets humans a la indústria tèxtil", en el qual es poden veure algunes xifres sobre l'adquisició de productes tèxtils i de roba de treball, el poder de la compra pública, les vulneracions dels drets humans i ambientals en la cadena de subministrament del tèxtil, i proposen deu mesures per adoptar a les compres públiques, i accions a fer des de les institucions públiques.³⁷
3. Ajuntament de Barcelona: L'Ajuntament de Barcelona, en línia amb el seu compromís amb la sostenibilitat i en resposta a la Mesura de govern de contractació pública responsable amb criteris socials i ambiental (2013) i al Decret d'Alcaldia sobre contractació pública responsable amb criteris socials i ambientals (2013), ha definit i publicat un conjunt d'instruccions que determinen criteris ambientals específics que cal aplicar en la compra i contractació dels grups de productes i serveis entre els quals es troben els tèxtils (roba de treball). Aquesta instrucció tècnica defineix els criteris per a clàusules ambientals, ètiques i de comerç just per a l'adquisició de vestuari per als diferents serveis municipals.³⁸

Alimentació

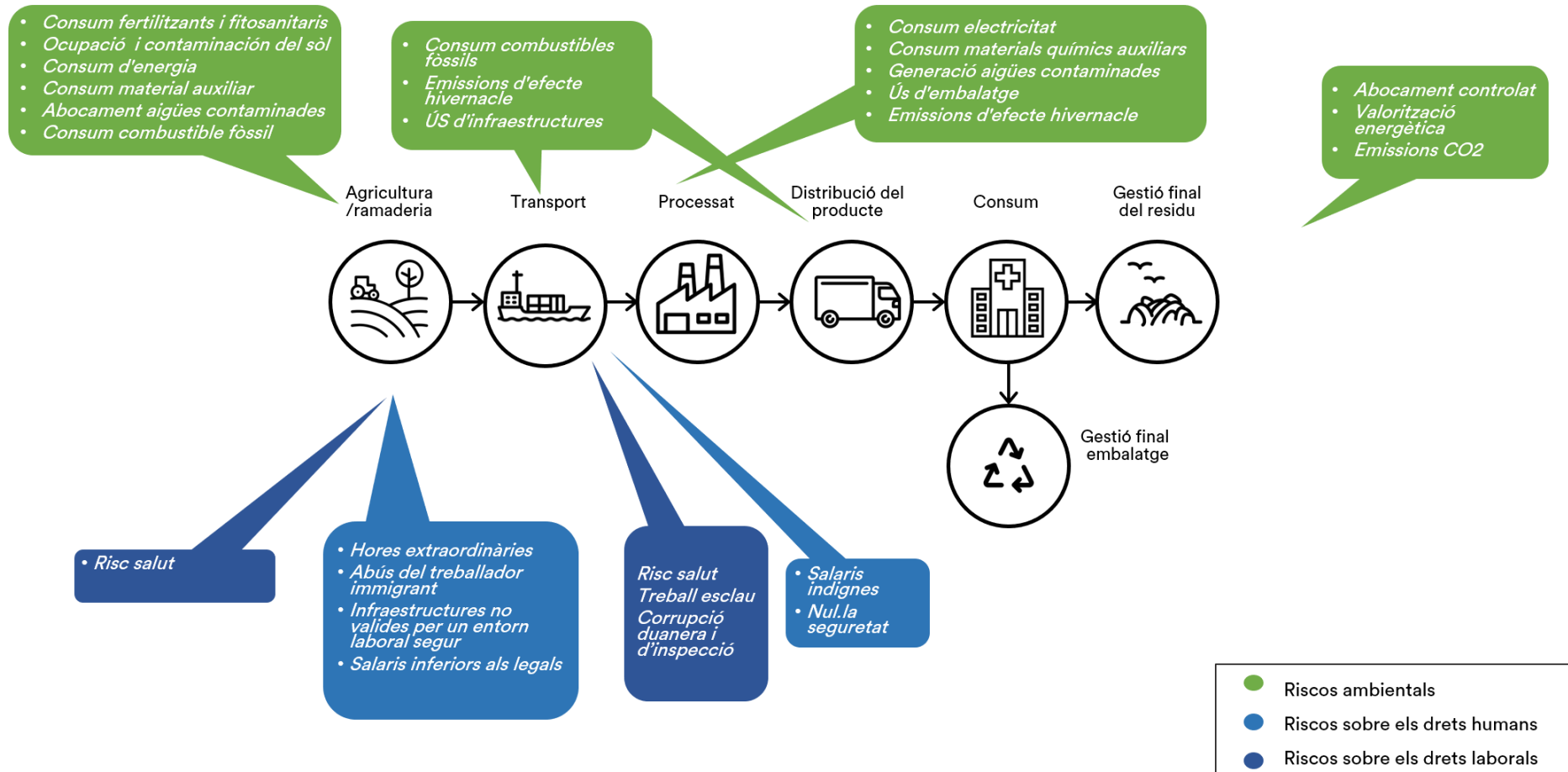
Les activitats agroalimentàries mantenen una estreta relació amb la salut de les persones i el planeta. Al mateix temps, els serveis d'alimentació i càterings són adquirits per una gran varietat d'organismes de l'Administració pública. A molts països, els centres de salut són grans consumidors d'aliments i serveis de càtering.

³⁶ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) [Última consulta 10/1/2020].

³⁷ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) [Última consulta 31/1/2020]

³⁸ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) [Última consulta 31/1/2020]

En la visió de cicle de vida s'ha de tenir en compte que el sector de l'alimentació té diverses externalitats ambientals i socials en les activitats d'agricultura i ramaderia, la transformació i producció, la distribució, l'ús i la gestió final. Els aspectes principals que cal considerar són els següents:

Il·lustració 12 Elaboració pròpia

Tot i que en la producció d'alguns productes alimentaris es troben casos de vulneració dels drets humans i laborals, aquest sector, a diferència dels altres, destaca sobretot pel seu impacte ambiental. El sector de l'alimentació exerceix una pressió important sobre el planeta a causa de:

- l'ús elevat de recursos naturals com el sol, l'aigua i l'energia en tota la cadena de valor;
- la seva contribució al canvi climàtic tant per les emissions directes com indirectes responsables d'entre un 20% i un 26% de les emissions globals de gasos amb efecte d'hivernacle, principalment causades per la ramaderia;
- la generació de residus per la pèrdua d'aliments durant la cadena de valor se situa al voltant d'un 33% en l'àmbit mundial.

A part del tipus de producte que cal consumir, és important recordar que el transport i l'emballatge d'aquests aliments també tenen un impacte significatiu sobre el medi ambient. Diferents estudis han conclòs que factors com una gestió eficient del menjar, la compra de productes locals i un ús eficient de l'aigua i l'energia en les instal·lacions tenen un impacte significatiu sobre el cost del cicle de vida d'aquests serveis; és a dir, per mitigar o augmentar la pressió sobre el planeta.³⁹

En el cas dels hospitals, el fet de tractar-se d'un servei de càtering, és important valorar, a part del cicle de vida del producte en si, altres aspectes vinculats a la contractació d'un servei:

- ús eficient de l'aigua i l'energia;
- tipus de material per presentar el producte;
- política per gestionar els residus alimentaris;
- transport, i
- contracte de les persones que donen el servei.

Exemple de procediment de compra pública de serveis de càtering (Hospital Universitari Germans Trias i Pujol)

El centre hospitalari Germans Trias i Pujol fa anys que ha anat introduint criteris de sostenibilitat per a la compra de productes alimentaris. Tant en l'àmbit del càtering com també per a les màquines expenedores⁴⁰.

- Segueixen una política de promoció de salut i menjar equilibrat que requereix que el 50% d'aliments que s'ofereixen siguin productes saludables: fruita fresca, amanides, begudes sense sucre afegit, aliments amb alt contingut en fibra, productes de comerç just i orgànics, etcètera.
- El càtering de l'hospital té l'acreditació AMED: aquesta acreditació significa que el servei d'àpats ofereix una dieta mediterrània basada en productes locals i de temporada i amb una disminució de l'oferta de plats amb carn.
- Seguint amb la política ambiental de reducció dels residus generats per l'hospital, l'any 2010 van detectar que el 10% de les dietes servides no es consumien per diferents motius. A fi de poder disminuir el malbaratament alimentari van iniciar un procés de diverses etapes per millorar la gestió del

³⁹ Per ampliar la informació, consulteu: Comissió Europea (2019). *EU green public procurement criteria for food, catering services and vending machines*. Enllaç al document. [Última consulta 20/1/2020].

⁴⁰ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) [Última consulta 28/1/2020].

servei de càtering i va sorgir el projecte “Pont alimentari”, un projecte de donació d’excedents alimentaris consumibles a entitats socials. Aquest projecte ha permès aprofitar 45 kg de menjar setmanalment. L’any 2015 l’hospital va ser guardonat per implantar un projecte pioner en malbaratament alimentari a Europa.⁴¹

Aquest exemple porta a proposar possibles accions:

- Exigir oferir un percentatge concret de productes locals i de temporada.
- Exigir disminuir en un percentatge l’oferta de plats amb carn.
- Exigir disminuir l’oferta d’aliments processats.
- Exigir tenir un control sobre la quantitat de residus alimentaris produïts.
- Valorar positivament plans d’acció per disminuir el malbaratament alimentari.

Altres casos que poden servir d’exemple són els següents:

1. Landspítali - The National University Hospital of Iceland: Landspítali segueix un programa ambiental des del 2012; l’any 2015 la seva cuina va guanyar el Swan Ecolabel per les mesures preses en sostenibilitat.⁴² Les mesures principals eren les següents:

- control dels residus alimentaris;
- més oferta de productes orgànics;
- aplicar tècniques de reciclatge;
- el 90% dels productes de neteja i de bany tenen un Ecolabel;
- minimitzar l’ús del plàstic fins a eliminar-lo;
- oferir envasos i coberts de més d’un sol ús, etcètera.

2. Associació d’hospitals de Viena: L’associació d’hospitals de Viena és una de les més importants en el sector de la salut a Europa. Serveix aproximadament 30.000 menús diaris. Des de fa més de deu anys que treballen per oferir una oferta alimentària com més sana i sostenible millor. L’any 2010 van començar a aplicar el programa “Natürlich gut Teller” (‘naturalment plats bons’).⁴³ Aquest programa marca uns criteris per al subministrament d’aliments:

- Com a mínim un dels components del plat ha de ser orgànic.
- Només es pot servir fruita i verdura de temporada.
- Es disminueix l’oferta de carn; el peix ofert ha de ser de proveïdors sostenibles d’Àustria.

Al cap de quatre anys es va poder calcular que, per exemple, amb el criteri de fruita i verdures s’havien evitat 21.600 tones d’emissions de CO₂-e.

⁴¹ Per ampliar la informació, consulteu: [enllaç a l'article](#), [enllaç al web](#) [Última consulta 28/1/2020]

⁴² Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) [Última consulta 15/1/2020]

⁴³ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al document](#) [Última consulta 15/1/2020]

Què s'està fent? Casos actuals de compra pública responsable en el sector de la salut

Els impactes vistos anteriorment s'han anat coneixent per la societat el llarg dels últims anys; això ha portat a fer que la comunitat mèdica internacional i diferents governs passessin a l'acció per reduir i evitar alguns d'aquests impactes. A continuació es mostren exemples d'accions preses per les institucions públiques i sanitàries a fi de millorar la sostenibilitat del servei i realitzar unes compres més ètiques i responsables.

Suècia

L'any 2007 l'ONG Swedwatch⁴⁴ va publicar un informe que denunciava les vulneracions dels drets humans que s'estaven produint en unes fàbriques d'instruments quirúrgics al Pakistan.

Il·lustració 13 Font: *The Dark Side of Healthcare* [Enllaç al document](#)

Com a resposta a aquest fet, va néixer el departament de compra pública sostenible suec. Des de l'any 2008 les regions de Suècia apliquen una política de cooperació nacional a fi d'impulsar una compra pública responsable i abordar els possibles riscos a la cadena de subministrament de productes i serveis comprats pels hospitals suecs. Un dels resultats materials és la creació d'una guia per aclarir què s'espera dels proveïdors en els àmbits de responsabilitat ambiental i social. Aquesta guia explica les diferents clàusules de sostenibilitat a la cadena de proveïdors i els diferents passos que haurien de seguir els proveïdors per poder complir els criteris. Al mateix temps, a tots els proveïdors de serveis o productes per a la institució pública de Suècia se'ls demana signar el Codi de conducta dels proveïdors. El codi cobreix les àrees següents:

- Drets humans: la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides; Convenció sobre els Drets de l'Infant, article 32.

⁴⁴ [Swedwatch](#)

- Condicions de treball: vuit convencions bàsiques de l'OIT; la legislació sobre seguretat i salut en el treball que s'aplica en el país de fabricació; dret laboral, incloent-hi la legislació sobre el salari mínim interprofessional, i la protecció de la seguretat social que s'aplica al país manufacturer.
- Medi ambient: la legislació de protecció del medi ambient que s'aplica en el país de fabricació.
- La corrupció: declaració de l'ONU contra la corrupció.

Els proveïdors, abans de l'inici del contracte, han d'haver fet una anàlisi de riscos de possibles vulneracions del codi de conducta i, en cas de trobar algun cas de vulneració, dissenyar i prendre accions de manera immediata. A l'inici del contracte, el proveïdor ha d'haver dissenyat una rutina que permeti fer auditories de manera regular. Si en algun moment una auditoria mostra que el proveïdor, o un subproveïdor d'aquest, no compleix amb el codi de conducta, el proveïdor ha de presentar un pla d'acció. En cas que algun proveïdor no mostri una rutina per facilitar les auditories o no prengui una acció per solucionar una situació de vulneració, aquest serà sancionat per les autoritats.⁴⁵

Regne Unit

L'any 2007, davant els possibles riscos de vulneracions dels drets humans en la indústria dels productes mèdics, es va crear la British Medical Association (BMA) Medical Fair and Ethical Trade Group, a fi d'investigar els possibles riscos i analitzar la cadena de proveïdors. L'any 2008 un informe confirmava la vulneració dels drets humans i laborals en la producció de diferents productes del sector sanitari. Aquell mateix any es va crear la Sustainable Development Unit for Health and Social Care Sector (SDU). L'SDU ajuda el sistema públic de salut britànic (NHS) a promoure un desenvolupament sostenible. Davant la situació de vulneració dels drets humans, NHS amb el suport de l'SDU van desenvolupar un enfocament personalitzat que permetés, de manera eficaç, gestionar els riscos d'impactes negatius socialment i ambientals en la cadena de proveïdors d'adquisicions pel sector públic.

En els últims anys han anat dissenyant diferents documents i eines per poder fomentar una compra pública responsable en el sector de la salut:

- 2015 UK Modern Slavery Act
- 2015 UK Public Contract Regulations
- Carbon Reduction Toolkit: eina per entendre i identificar oportunitat de reducció de la petjada de carboni.
- Government Buying Standards: els estàndards i els criteris principals per la compra de béns i serveis
- Una guia amb criteris per a la compra d'electrodomèstics i equipament elèctrics en el sector de la salut
- Social Value Calculator: ajuda a calcular els beneficis aportats per un procediment sostenible i a poder valorar aquestes accions com a part del preu.

⁴⁵ Per ampliar la informació, consulteu: Sustainable public procurement (2019), *Sustainable Supply Chains: Guidelines contractual terms*. Suècia. // [Enllaç al web](#) National Agency for Public Procurement [Última consulta 20/1/2020].

Il·lustració 14 Font: Sustainable Development Unit, [Enllaç al web](#)

Cal destacar l'“Ethical procurement for Health: workbook”, elaborat per l'associació de metges a Regne Unit. L'objectiu d'aquest document és conscienciar sobre els riscos de vulneració dels drets humans i laborals en la cadena de producció que respon a les necessitats del sector de la salut. Aquest ampli document busca poder ajudar les organitzacions del sector de la salut a incloure criteris ambientals i socials a les seves activitats i a les dels seus proveïdors.⁴⁶

A fi de poder conèixer bé els riscos social i ambientals del sector, els dos països s'han centrat a analitzar i estudiar la cadena de proveïdors de productes del sector de la salut utilitzant una metodologia d'estudi que engloba revisions literàries, enquestes a proveïdors diversos i visites a diferents fàbriques de països com Malàisia, Sri Lanka o el Pakistan.

Catalunya

Entre els anys 2016 i 2017, el Consorci de Salut i Social de Catalunya juntament amb l'Ajuntament de Barcelona van crear el Grup de Treball de Contractació Responsable del Sector Salut. Aquest grup es va crear per actualitzar i adaptar les noves clàusules de contractació social i ambiental a les entitats proveïdores de salut al territori, i fomentar la conscienciació per a una contractació més responsable en el sector de la salut. Representants de diversos proveïdors sanitaris públics també participen en aquest grup de treball.

L'any 2018 aquest grup de treball va publicar un estudi sobre la contractació pública socialment responsable, que repassa la nova llei de contractació al sector públic i analitza com adaptar les noves clàusules socials i ambientals a partir de diferents exemples.

Il·lustració 15 Portada estudi sobre contractació pública socialment responsable.

L'any 2020 aquest grup s'ha retrobat per continuar treballant i aprofundint en com millorar la compra pública en el sector de la salut a fi de ser més responsables socialment i ambientalment, incloent-hi l'anàlisi de la cadena de subministrament i els impactes exteriors.

⁴⁶ Per ampliar la informació, consulteu: [Enllaç al web](#) BMA // [Enllaç al web](#) SDU // [Enllaç al web](#) Ethical Trading Initiative SDU i altres (2018) The Ethical Procurement for Health Workbook (EPH) [Enllaç als documents](#) [Última consulta 20/1/2020]

Conclusions i recomanacions finals

L'Administració pública, amb la seva provisió de béns i serveis, té una responsabilitat que va més enllà de les seves fronteres. La compra pública té un paper clau en la transició cap a una economia i una societat més sostenibles. En els últims anys, el sector de la salut ha sigut objecte d'estudi atesos els resultats que mostren l'impacte ambiental que genera aquest sector i les diferents denúncies de vulneracions dels drets humans i laborals en les cadenes de producció.

A partir de l'estudi de quatre àrees essencials per al funcionament del servei sanitari (guants mèdics, instrumentació, tèxtil i alimentació), es pot concloure que en els darrers quinze anys s'estan vulnerant els drets humans i la responsabilitat ambiental des del sector sanitari en l'àmbit mundial. En destaquen: l'explotació infantil, els baixos salaris, la situació d'esclavitud d'alguns treballadors i el risc en la seva salut, l'impacte sobre l'aigua i el sòl, i la contaminació de l'aire.

En els últims anys moltes institucions han començat a dissenyar nous procediments de compra pública per tal d'evitar fomentar les pràctiques de producció poc ètiques (en destaquen el cas de Suècia i el Regne Unit esmentats anteriorment). L'any 2018 es publicaven diferents informes que advertien de la continuïtat de les violacions dels drets humans en fàbriques productores de béns utilitzats pel sector de la salut en països com Espanya, Suècia, Austràlia, etcètera.⁴⁷

A fi de fer front a aquesta situació i, en paral·lel, a l'estudi d'accions dutes a terme per altres institucions, es recomana utilitzar el poder de compra del sector de la salut per maximitzar els impactes positius ambientals i socials. Les propostes principals cap a les administracions públiques i les institucions del sector de la salut són les següents:

- Exigir transparència en la cadena de subministrament i producció als proveïdors.
- Revisar les pràctiques de compra pública i posar en marxa un programa de compres sostenibles que tinguin en compte l'impacte ambiental i el compliment dels drets humans. Una opció és definir i desplegar un codi de conducta del proveïdor a tota la cadena de subministrament, com el cas de Suècia i el Regne Unit.
- Elaborar estudis de mercat per buscar proveïdors de béns i serveis que compleixin amb criteris de sostenibilitat. Per exemple, comprar guants d'empreses transparents o amb criteris de sostenibilitat com els casos vistos a la taula 4.
- Aplicar criteris de circularitat en la compra pública:
  - Comprar d'una manera més eficient; reduir el consum al màxim possible.
  - Allargar la vida del producte, fomentar la reutilització dels productes tot el possible.
  - Adquirir, sempre que es pugui, béns que s'han produït amb tècniques d'ecodisseny,⁴⁸ per exemple el cas observat a la taula 4 "DePuy Synthes Expedium".
  - Incloure el reciclatge en totes les àrees del sector.

---

⁴⁷ Per ampliar la informació, consulteu: Lonaeus, Karin. "Besok pa fabriker i Malaysia – en reserapport" (Visitant els fabricants de guants a Malàsia) [Enllaç al document](#) [Última consulta 20/1/2020]

⁴⁸ Ecodisseny: procés de dissenyar un producte tenint en compte el seu impacte ambiental durant tot el seu cicle de vida, des de l'extracció del material fins a l'eliminació del residu.

En la contractació de serveis d'alimentació i càtering s'ha de tenir en compte el producte i el servei. Per a aquesta contractació es recomana afegir-hi criteris que:

- Fomentin l'oferta de productes locals i de temporada.
- Fomentin l'oferta de fruita i verdures i redueixin l'oferta de productes provinents dels animals als menús dels centres sanitaris.
- Portin a aplicar un control dels residus alimentari a fi d'evitar el malbaratament alimentari.
- Busquin l'ús eficient de l'energia i l'aigua a les instal·lacions (cuina, menjador, etcètera).

En relació amb aquest sector, es recomana revisar el document publicat, l'any 2019, per la Comissió Europea amb criteris per a la compra pública de serveis d'alimentació i càtering.

És important tenir en consideració tot el cicle de vida del producte i no només la cadena de subministrament (proveïdors), atès que molts impactes, sobretot ambientals, es produeixen un cop el producte ja s'ha comprat i utilitzat, durant la gestió del seu residu.

Per acabar, recordem que una de les metes de l'ODS⁴⁹ 12 sobre consum i producció sostenible és promoure les pràctiques d'aprovisionament públic que siguin sostenibles i els acords amb les polítiques internacionals i nacionals.

---

⁴⁹ ODS: objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

Enllaços d'interès

- [Decret d'Alcaldia S1/D/2017-1271 de 24 d'abril, de contractació pública sostenible de l'Ajuntament de Barcelona](#). On es troben incloses les guies (social i ambiental) i diverses instruccions per a diferents serveis.
- [Guia de contractació pública responsable](#): Ajuntament de Barcelona i CSC.
- [Documentació relativa](#) a la contractació responsable elaborada per la Direcció General de Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya.
- [BMA](#): The British Medical Association. Una unió de professionals i estudiants del sector de la salut al Regne Unit.
- [SDU](#): Sustainable Development Unit. Departament creat pel NHS d'Anglaterra i el Departament de Salut.
- [HCWH](#): Health Care Without Harm Europe. Organització no governamental internacional que treballa per transformar el sector de la salut en un sector referent en sostenibilitat.
- [Fair Medical Trade](#): organització dins la BMA que busca incentivar una compra ètica en el sector de la salut.
- [Compra pública responsable i anàlisi de riscos de vulneracions de drets humans en la cadena de subministrament](#) publicats pels consells locals de Suècia. Tot i que el lloc web està en suec, inclou alguns recursos en anglès. En aquest estudi volem agrair especialment la col·laboració d'Estocolm dins d'aquesta xarxa que ens ha facilitat molta informació i recursos. <https://www.xn--hllbarupphandling-8qb.se/riskomraden>
- [El Laboratori Internacional d'Aprenentatge sobre Contractació Pública i Drets Humans](#) és una xarxa global per generar coneixement, eines i orientació i augmentar la capacitat de les agències de contractació locals i nacionals per integrar els drets humans en les compres.
- [Swedwatch](#): organització no governamental que investiga sobre el compliment i els possibles riscos de vulneració dels drets socials i ambiental a diferents països.
- [OCDE](#) (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic): Public procurement toolbox.
- [OIT](#): Organització Internacional del Treball. Sector salut.
- [Ethical Trading Initiative](#): organització que fomenta i lluita pel comerç ètic.
- [SDGs](#) plataforma: plataforma amb tota la informació referent als 17 objectius de desenvolupament sostenible.
- [Antislavery](#): Organització que investiga i lluita per posar fi a l'esclavitud moderna.

Bibliografia

- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2019). [La contratación pública del Ayuntamiento de Barcelona, un análisis de responsabilidad extraterritorial, vulneración de los derechos humanos y del medio ambiente en el Sur Global](#).

- _____ (2017). Decret d'Alcaldia S1/D2017-1271 *Contractació pública sostenible de l'Ajuntament de Barcelona*. Barcelona.
- _____ (2017). *Guia de contractació pública ambiental*. Col·lecció de guies de compra pública. Barcelona, Espanya.
- _____ (2016). *Guia de contractació pública social*. Col·lecció de guies de compra pública. Barcelona, Espanya. Codi dipòsit legal: B.22.295-2016.
- ALONSO, Juan Carlos (2014). *Cómo conocer y reducir el impacto ambiental en el sector sanitario*. Document de comunicació del Congrés nacional del medi ambient 2014. Espanya.
- BRITISH MEDICAL ASSOCIATION (2017). *Ethical Procurement For Health: Workbook*.
- _____ (2016). *In good hands: Tackling labour rights concerns in the manufacture of medical gloves*. Regne Unit.
- BOE: *Llei 9/2017, contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/24/UE*. [Enllaç](#) [Última consulta 10/1/2020]
- CAMPANYA INTERNACIONAL ROBA NETA: *La Clean Clothes Campaign* és una xarxa internacional d'ONG, sindicats i organitzacions de persones consumidores que té l'objectiu de millorar les condicions de les persones treballadores de la indústria global de la confecció. <http://robaneta.org>
- COMISSIÓ EUROPEA (2019). *EU_GPP_criteria_for_food_and_catering_service*.
- _____ (2017). *Public procurement for a circular economy: good practice and guidance*. Luxemburg.
- _____ (2017b). *The use of MEAT* [Enllaç al document](#) [Última revisió 22/1/2020]
- _____ (2016). *Buying green! A handbook on green public procurement*, 3a ed., Luxemburg. ISBN: 978-92-79-56848-0
- CONSORCI DE SALUT I SOCIAL DE CATALUNYA (CSC) (2018). *Aplicació de les noves guies i clàusules de contractació social i ambiental de l'Ajuntament en les entitats proveïdores de salut a Barcelona*. Barcelona.
- CORPORATE HUMAN RIGHTS BENCHMARK (2018), *Key findings. Apparel, Agricultural Products and Extractive*. [Enllaç al web](#). Última consulta [09/01/2020]
- DEPARTAMENT DE COMPRA PÚBLICA A SUÈCIA (2019). *Sustainable supply chains; Guidelines contractual terms*. Estocolm.
- ENACT (2017). Anàlisi de riscos: guants d'examen mèdic. <https://www.xn--hllbarupphandling-8qb.se/riskomraden> (traducció no oficial disponible sota petició)
- FIGUERAS, Josep *et al.* (2005). *Purchasing to improve Health Systems performance*, Regne Unit, Observatori Europeu sobre els Sistemes i les Polítiques de Salut.
- FORÉTICA (2014). *Las claves de la compra pública responsable. Guía práctica*.
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2019). *L'aportació de valor del sector públic institucional de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona. ISBN: 978-84-393-9878-3.

- _____ (2017). *Codi per a una contractació pública socialment responsable*. [Enllaç al web](#) [Última consulta 9/1/2020]
- GONZÁLEZ, Lina María; Vargas, Mónica (2019). “[La contratación pública del Ayuntamiento de Barcelona, un análisis de responsabilidad extraterritorial, vulneración de los derechos humanos y del medio ambiente en el Sur Global.](#)” Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional, Ajuntament de Barcelona.
- HEALTH CARE WITHOUT HARM HCWH (2019). *Strategic procurement in european healthcare; selection of best practice and case studies*. Brussel·les, Bèlgica.
- _____ (2019). *Health Care’s climate footprint*. Brussel·les, Bèlgica.
- WANG, James (2014). *Saving Latex Gloves from Landfills: Evaluating Sustainable Methods of Waste Disposal such as Recycling, Composting, and Upcycling*.
- JOHNSON & JOHNSON’S (2017). *Sustainability in medical devices: Johnson & Johnson’s perspective*. Medical Devices Regulation Workshop.
- LONAEUS, Karin. “Besok pa fabriker i Malaysia – en reserapport” (*Visitant els fabricants de guants a Malàsia*) [Enllaç al document](#) [Última consulta 20/1/2020]
- LABORATORI D’ECOINNOVACIÓ (2018). *Àmbit de la salut: estratègies i solucions innovadores empresarials en l’àmbit de la salut*. Col·lecció de guies d’economia circular. [Enllaç al document](#). [Última consulta 19/12/2019]. Barcelona.
- _____ (2017). *Tendencias de ecoinnovación: Sector agroalimentario*. Barcelona.
- METHVEN, Claire O’Brien *et al.* (2016). *Public Procurement and Human Rights: A Survey of Twenty Jurisdictions*. [Enllaç al web](#). [Última consulta 9/1/2020]
- OHCHR (Office of the High Commissioner of Human Rights, UN) (2011). *Guiding Principles on Business and Human Rights*. [Enllaç al document](#). [Última consulta 23/12/2019]. Nova York i Ginebra.
- ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT (2017). *Environmentally sustainable Health Systems: a strategic document*. Dinamarca.
- SANCROFT (2018). *The Sancroft-Tussel Report. Eliminating modern slavery in public*. 2a edició. [Enllaç al web](#). [Última consulta 9/1/2020]
- SETEM CATALUNYA (2017). *El poder de la compra pública: Per garantir els drets humans a la indústria tèxtil*. Barcelona.
- SWEDWATCH (2007). *The Dark side of Healthcare*. [Enllaç al web](#) [Última consulta 20/1/2020]
- SMART SPP (2011). *Working with the market to procure sustainable solutions*. Freiburg.
- SUSTAINABLE PUBLIC PROCUREMENT (2019), *Sustainable Supply Chains: Guidelines contractual terms*. Suècia.
- THE AUSTRALIA INSTITUTE (2017). *Procurement of Medical goods by Australian companies and government*. Australia.

- _____ (2017b). *Do no Harm? Procurement of Medical Goods by Australian Companies and Government*. Australia.
- TORNOS, Joaquín *et al.* (2017). *Guia per a la protecció i la promoció dels drets humans en la contractació pública*. [Enllaç al web](#). [Última consulta 9/1/2020]. Codi ISBN: 978-84-697-7469-4. Barcelona, Espanya.
- SALUD SIN DAÑO *Agenda Global para Hospitales Verdes y Saludables*. [Enllaç](#). [Última consulta 7/1/2020]
- WORLD HEALTH ORGANIZATION WHO (2017). *Environmentally sustainable Health Systems: a strategic document*. Dinamarca.

Aquest estudi ha estat encarregat per la Direcció de Justícia Global de l'Ajuntament de Barcelona, en l'àmbit de treball de coherència de polítiques públiques amb impacte exterior.

L'anàlisi i accions per al respecte als drets humans i ambientals en la cadena de subministrament de béns i serveis s'està fent en col·laboració amb el grup de treball de contractació responsable del sector salut. Aquest grup, va ser creat l'any 2017 arran d'una col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci de Salut i d'Atenció Social de Catalunya i compta amb representants de diversos proveïdors sanitaris públics.

Els informes fruit de l'estudi han estat elaborats per Inèdit, per aquest motiu el seu contingut pot no correspondre necessàriament amb les opinions de l'Ajuntament de Barcelona.